

บทสรุป

การวิจัยนี้ต้องการศึกษาค่านิยมเกี่ยวกับความมีอาวุโส โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะหาแนวโน้มของความมีอาวุโสว่าเป็นอย่างไร และยังมีอยู่ในสังคมไทยมากหรือน้อยเพียงไร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยสุ่มจากบุคคล 3 อาชีพ คือ ข้าราชการ นักวิชาการ และ นักธุรกิจ แต่ละอาชีพแบ่งเป็น 3 รุ่น คือ รุ่นที่ 1 อายุเฉลี่ย 60 ปี รุ่นที่ 2 อายุเฉลี่ย 40 ปี และ รุ่นที่ 3 อายุเฉลี่ย 20 ปี ใช้ตัวอย่างประชากรรุ่นละ 40 คน รวมทั้งสิ้น 360 คน

การรวบรวมข้อมูล รวบรวมด้วยแบบวัดค่านิยมเกี่ยวกับความมีอาวุโสที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จำนวนข้อความในแบบสัมภาษณ์ มี 50 ข้อความ แต่ละข้อความไต่ถามการตัดสินใจของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านต่าง ๆ และยอมรับว่าเป็นข้อความที่วัดค่านิยมได้ตามวัตถุประสงค์ไม่น้อยกว่า 6 ทาน จากการนำแบบสัมภาษณ์ไปทำการสัมภาษณ์แล้ว ปรากฏว่ามีค่าสัมประสิทธิ์ของความเที่ยงตรงเท่ากับ 0.86

ส่วนการทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของตัวอย่างประชากรกลุ่มต่าง ๆ ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบมีตัวแปร 2 ตัว (3 x 3 Factorial Design) ประกอบกับวิธีการของคันแดน (Duncan's New Multiple Range Test) และการทดสอบค่าที (t - Test)

ขอคนพบ

1. รุ่นผู้ใหญ่ อายุเฉลี่ย 60 ปี จะมีค่านิยมความมีอาวุโสมากกว่าคนรุ่นอายุเฉลี่ย 40 ปี และ 20 ปี อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 และรุ่นอายุ 40 ปี มี

ค่านิยมความมีอาวุโสมากกว่ารุ่นอายุ 20 ปี อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความมีนัยสำคัญ .10 จึงสรุปได้ว่าค่านิยมเกี่ยวกับความมีอาวุโสของกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสามรุ่นมีแนวโน้มต่ำลงอย่างมีนัยสำคัญ ($p < .10$)

2. ข้าราชการและนักธุรกิจ มีค่านิยมความมีอาวุโสมากกว่านักวิชาการ ส่วนข้าราชการและนักธุรกิจ มีค่านิยมความมีอาวุโสไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

3. ข้าราชการรุ่นอายุ 60 ปี มีค่านิยมความมีอาวุโสมากกว่าข้าราชการรุ่นอายุ 40 ปี อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ส่วนข้าราชการรุ่นอายุ 60 ปี กับ 20 ปี และรุ่นอายุ 40 ปี กับ 20 ปี มีค่านิยมความมีอาวุโสไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

4. ค่านิยมความมีอาวุโสของนักวิชาการรุ่นอายุ 60 ปี และ 40 ปี ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 แต่นักวิชาการทั้งสองรุ่นนี้มีค่านิยมความมีอาวุโสสูงกว่านักวิชาการรุ่นอายุ 20 ปี อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 และ .10 ตามลำดับ

5. ค่านิยมความมีอาวุโสของนักธุรกิจรุ่นอายุ 60 ปี และ 40 ปี ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 แต่นักธุรกิจทั้งสองรุ่นนี้มีค่านิยมความมีอาวุโสสูงกว่านักธุรกิจรุ่นอายุ 20 ปี อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

6. ค่านิยมความมีอาวุโสของสังคมไทยวัดได้ในระดับสูงไม่เกิน 68.58%ซึ่งนับว่ามีระดับปานกลาง

การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้ได้ขอคนพบที่ยอมรับสมมุติฐาน และปฏิเสธสมมุติฐานของการวิจัยที่ได้วางไว้ ขอคนพบที่ยอมรับสมมุติฐานมี 5 ข้อ คือ

1. รุ่นผู้ใหญ่ อายุเฉลี่ย 60 ปี จะมีค่านิยมเกี่ยวกับความมีอาวุโสมากกว่าคนรุ่นอายุเฉลี่ย 40 ปี
2. รุ่นผู้ใหญ่อายุเฉลี่ย 60 ปี จะมีค่านิยมเกี่ยวกับความมีอาวุโสมากกว่าคนรุ่นอายุเฉลี่ย 40 ปี
3. รุ่นอายุเฉลี่ย 40 ปี จะมีค่านิยมเกี่ยวกับความมีอาวุโสมากกว่าคนรุ่นอายุเฉลี่ย 20 ปี

4. ข้าราชการจะมีค่านิยมเกี่ยวกับความมีอาวุโสมากกว่านักวิชาการ
5. ค่านิยมความมีอาวุโสของสังคมไทยมีระดับปานกลาง

ส่วนข้อค้นพบที่ปฏิเสธสมมุติฐานที่วางไว้ มี 2 ข้อ คือ

1. ข้าราชการมีค่านิยมเกี่ยวกับความมีอาวุโสมากกว่านักธุรกิจ
2. นักวิชาการมีค่านิยมเกี่ยวกับความมีอาวุโสมากกว่านักธุรกิจ

การที่คนรุ่นอายุ 60 ปี มีค่านิยมความมีอาวุโสมากกว่าคนรุ่นอายุ 40 ปี และ 20 ปี และคนรุ่นอายุ 40 ปี มีค่านิยมความมีอาวุโสมากกว่าคนรุ่นอายุ 20 ปี คือคนรุ่นอายุ 60 ปี และ 40 ปี ยังยึดถือค่านิยม "การยกย่องความมีอาวุโส" ของบุคคลมากกว่าคนรุ่นอายุ 20 ปี ย่อมแสดงว่าค่านิยมเกี่ยวกับความมีอาวุโสได้เปลี่ยนแปลงไป นั่นคือในช่วงเวลาที่ผ่านมา 3 ชั่วคนนั้น ค่านิยมเกี่ยวกับความมีอาวุโสมีแนวโน้มลดต่ำลง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากสภาพสังคมปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไป คือเปลี่ยนจากสังคมกสิกรรมเป็นสังคมอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์ที่เน้นให้เชื่อถือในสิ่งต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล และประกอบกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่เน้นถึงความเสมอภาคระหว่างบุคคล จึงอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้แนวโน้มของค่านิยมเกี่ยวกับความมีอาวุโสลดต่ำลงในคนรุ่น 40 ปี และ 20 ปี

สำหรับผู้ที่จะศึกษาค้นคว้าทางด้านนี้ต่อไป หากมีผู้ใดสนใจที่จะศึกษาปัญหาทางด้านนี้ต่อไป ผู้วิจัยใครจะขอเสนอแนะไว้ดังต่อไปนี้

1. ควรจะได้มีการเก็บข้อมูลหลาย ๆ วิธีประกอบกัน คือ อาจจะใช้ทั้งแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ ควบคู่กันไป ซึ่งจะช่วยให้ข้อมูลที่ได้รับและผลการวิจัยมีความเชื่อถือได้มากยิ่งขึ้น
2. ควรจะศึกษาถึงแนวโน้มของค่านิยมเกี่ยวกับความมีอาวุโสจากคณะบุคคลที่มีอาชีพอื่น ๆ นอกเหนือไปจากข้าราชการ นักวิชาการ และนักธุรกิจ เช่น ชาวนา และกรรมกร เป็นต้น
3. การวิจัยเรื่องนี้เป็นโครงการวิจัยเกี่ยวกับความมีอาวุโสในสังคมไทย ในความควบคุมของ ศาสตราจารย์ ดร. ประชุมสุข อาชาวาร์ุง คณบดีคณะครุศาสตร์ และเป็นหัวหน้าโครงการวิจัยนี้ ซึ่งมีอนุโครงการอื่น ๆ อีก ฉะนั้นผู้ที่สนใจเกี่ยวกับเรื่องความมีอาวุโสในสังคมไทย จะศึกษาเพิ่มเติมได้จากวิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ประจำปีการศึกษา 2514 ของ นางสาว ลลิตา วิเลิศปรีชาตระกูล เรื่อง "มโนภาพของความมีอาวุโสในสังคมไทย"

